

INFORMAČNÝ MATERIÁL

č. 09/2019

RODINNÁ POLITIKA V MAĎARSKU

Vypracoval/a: Mgr. Krisztina Csillag, Odbor Parlamentný inštitút
Supervízor: JUDr. Lubomír Fajták, Odbor Parlamentný inštitút
Schválila: PhDr. Eva Maláčková, riaditeľka Odboru Parlamentný inštitút

August 2019

Materiál slúži výlučne pre poslancov Národnej rady SR a zamestnancov Kancelárie NR SR a nemôže v plnej miere nahrádzať právne, alebo odborné poradenstvo v danej oblasti. Údaje, použité v materiáli, sú aktuálne k dátumu jeho zverejnenia. Zverejňovanie materiálu je možné iba so súhlasom Parlamentného inštitútu a autora.

Anotácia

Cieľom materiálu je podrobne predstaviť jednotlivé piliere štátnej rodinnej politiky v Maďarsku, pričom bližšie analyzuje aj aktuálne trendy negatívneho demografického vývoja populácie.

Kľúčové slová

Rodinná politika, prídavky, štátna podpora, Maďarsko.

Obsah

Prehľad grafov a tabuliek	6
1. Aktuálne trendy demografického vývoja populácie Maďarska.....	7
<i>Graf č. 1: Populačné zmeny v Maďarsku od roku 1949 do 2018.....</i>	<i>7</i>
<i>Graf č. 2: Vývoj prirodzeného pohybu obyvateľstva Maďarska od roku 1970 do 2018.....</i>	<i>8</i>
<i>Graf č. 3: Vývoj vekového zloženia populácie žien v reprodukčnom veku v Maďarsku od roku 1970 do 2016.....</i>	<i>8</i>
2. Rodinná politika v Maďarsku od roku 2010	10
2.1. Inštitucionálne zabezpečenie a koordinácia rodinnej politiky	12
3. Jednotlivé prvky a nástroje rodinnej politiky v Maďarsku	13
3.1. Rodinné prídavky a prídavky na výchovu detí.....	13
3.1.1. Prídavok na dieťa (Családi pótlék)	13
3.1.2. Podpora pri výchove detí (Gyermeknevelési támogatás (GYET)	14
3.1.3. Platená dovolenka pre rodičov s deťmi (Gyermek után járó pótszabadság)	14
3.1.4. Prídavok na starostlivosť o choré dieťa (Gyermekápolási táppénz)	14
3.1.5. Prídavok na starostlivosť o ťažko choré a postihnuté dieťa (Gyermekek Otthongondozási díja (GYOD)	15
3.1.6. Štátna podpora pri kúpe auta pre rodiny s viacerými deťmi (Nagycsaládosok Autóvásárlási Támogatása)	15
3.1.7. Pravidelná dávka pre dieťa z nízko príjmovej rodiny (Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény (RGYK).....	15
3.1.8. Ostatné prídavky	15
3.2. Príspevky na starostlivosť o deti.....	16
3.2.1. Príspevok pri narodení dieťaťa (Anyasági támogatás)	16
3.2.2. Rodičovská dovolenka (Gyermek után járó szabadság)	16
3.2.3. Príspevok pri narodení dieťaťa pre matky žijúce mimo územia Maďarska (Köldökszínór program)	16
3.2.4. Materský príspevok (Csecsemőgondozási díj (CSED)	16
3.2.5. Príspevok na starostlivosť o dieťa (Gyermekgondozási díj (GYED).....	16
3.2.6. Príspevok na starostlivosť o dieťa pre študujúce matky (Diplomás GYED).....	17
3.2.7. Príspevok na domácu starostlivosť o dieťa (Gyermekgondozási segély (GYES).....	17
3.2.8. GYED extra.....	17
3.2.9. Príspevok na domácu starostlivosť o dieťa pre starých rodičov (Nagyszülői GYED)	17
3.3 Daňové zvýhodnenia pre rodiny.....	17
3.3.1. Daňový bonus pre rodiny (Családi adókedvezmény).....	17
3.3.2. Zľava z poistného (Járulékkedvezmény)	18
3.3.3. Oslobodenie od dane z príjmov fyzických osôb (Személyi jövedelemadó-mentesség)	18
3.3.4. Opatrenia na ochranu pracovného miesta (Munkahelyvédelmi akció)	18
3.3.5. Daňový bonus pre mladomanželov (Első házások adókedvezménye).....	18

3.3.6. <i>Oslobodenie od dane z dedičstva (Illetékmentes öröklés)</i>	18
3.4. Dotácie na bývanie a založenie domácnosti	19
3.4.1. <i>Štátna finančná pomoc na založenie domácnosti (Családi otthonteremtési kedvezmény (CSOK))</i>	19
3.4.2. <i>Štátna finančná pomoc na založenie domácnosti v menších obciach (Falusi Családi otthonteremtési kedvezmény (Falusi CSOK))</i>	19
3.4.3. <i>Mladomanželská pôžička (Babaváró támogatás)</i>	19

Prehľad grafov a tabuliek

Graf č. 1: Populačné zmeny v Maďarsku od roku 1949 do 2018

Graf č. 2: Vývoj prirodzeného pohybu obyvateľstva Maďarska od roku 1970 do 2018

Graf č. 3: Vývoj vekového zloženia populácie žien v reprodukčnom veku v Maďarsku od roku 1970 do 2016

Obrázok č. 1: Pomer odoberateľov rodinných prídavkov podľa veľkosti rodiny a typu domácnosti v roku 2015.

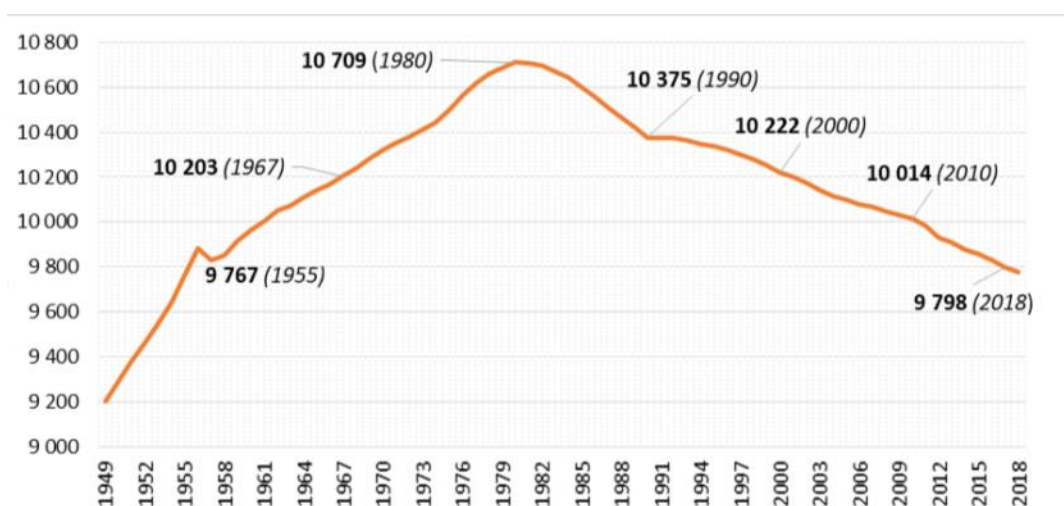
Tabuľka č. 1: Výška prídavku na dieťa v závislosti od typu domácnosti a počtu vychovávaných detí.

Tabuľka č. 2: Počet dní, počas ktorých má rodič nárok na prídavok na starostlivosť o choré dieťa

1. Aktuálne trendy demografického vývoja populácie Maďarska

Populácia Maďarska v posledných desaťročiach neustále klesá. Postupný pokles obyvateľstva je evidentný od roku 1981 (pozri graf č. 1). Hoci sa v posledných rokoch zvyšuje v Maďarsku pôrodnosť¹, podľa výskumov Centrálného štatistického úradu Maďarska z decembra 2016 ubúda populácia každoročne v priemere o 40 000 osôb. Od roku 2010 sa každý rok narodilo na území Maďarska v priemere 90 000 detí, kým priemerná úmrtnosť dosahuje každoročne v priemere 130 000 osôb. Úhrnná plodnosť² v Maďarsku dosiahla v roku 2017 hodnotu 1,54 % a za posledných 20 rokov sa pohybovala v rozmedzí 1,2 až 1,4 %. Napriek nárastu miery úhrnnej plodnosti v dôsledku rôznych demografických ukazovateľov, predovšetkým úmrtnosti (pozri graf č. 2), či poklesu počtu žien v reprodukčnom veku (pozri graf č. 3) populácia Maďarska aj naďalej klesá. Z grafu č. 3 možno konštatovať, že v súčasnosti najviac žien v reprodukčnom veku v Maďarsku patrí do vekovej skupiny 35-39 rokov. Počet žien vekovej skupiny 20-30 za posledných 15 rokov klesol o 100 000. Od roku 2000 klesol počet žien v reprodukčnom veku o 9%.

Graf č. 1: Populačné zmeny v Maďarsku od roku 1949 do 2018

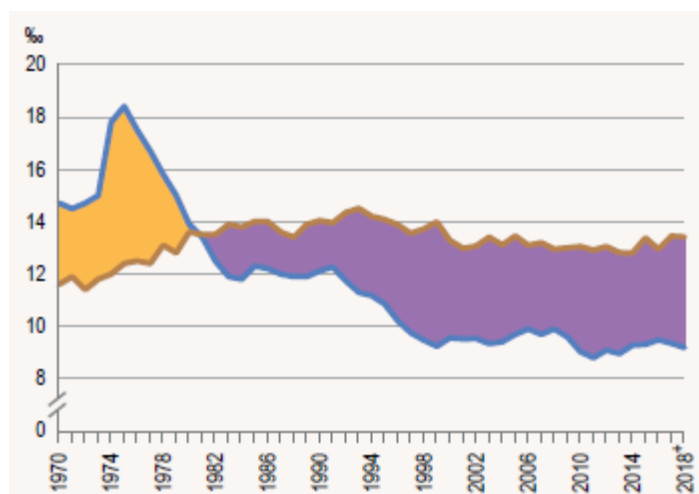
*hodnoty x1000

Zdroj: A CSALÁDTÁMOGATÁSOK RENDSZERE MAGYARORSZÁGON. [online]. Állami számvevőszék elemzése. [cit. 2019-07-20]. Dostupné na: <
https://asz.hu/storage/files/files/elemezsek/2019/20190618_csaladtamogatasok_rendszere.pdf>.

¹ <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do>

² Priemerný počet živonarodených detí pripadajúcich na jednu ženu počas jej celého reprodukčného obdobia (15 - 49 rokov), pri zachovaní úrovne plodnosti sledovaného roka a za predpokladu nulovej úmrtnosti (angl. Total Fertility rate)

Graf č. 2: Vývoj prirodzeného pohybu obyvateľstva Maďarska od roku 1970 do 2018

Legenda

Modrá línia: počet narodených detí

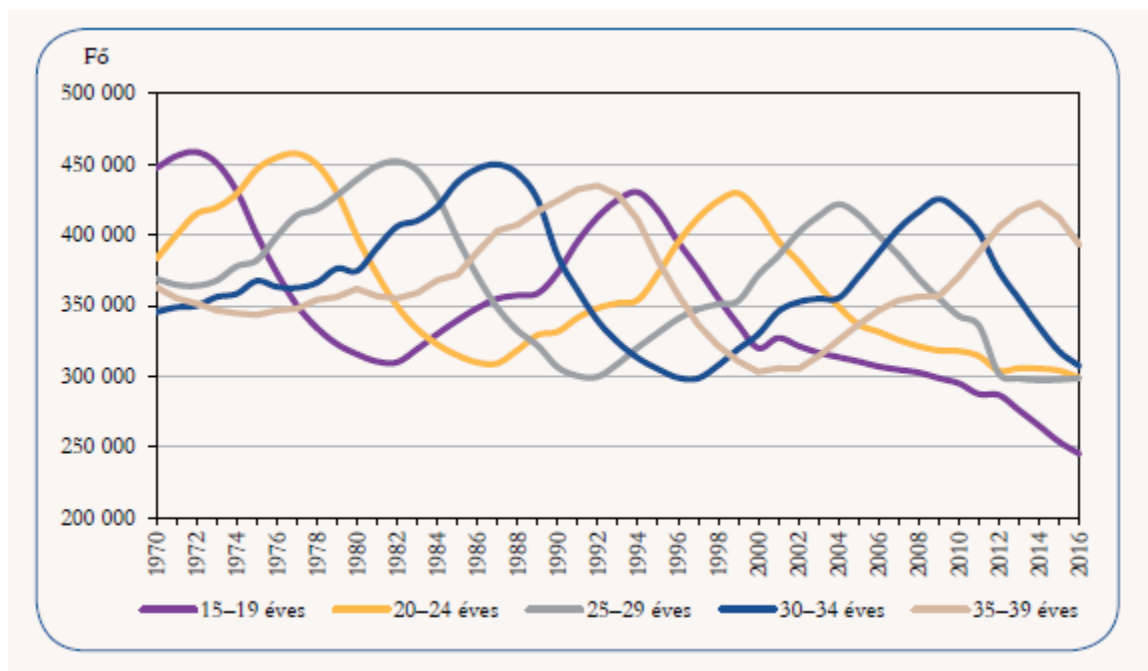
Hnedá línia: počet úmrtí

Žltá: prirodzený prírastok

Fialová: Prirodzený úbytok

Zdroj: A TERMÉKENYSÉGI FOLYAMATOK HAZAI JELLEMZŐI, 1970–2015. [online]. In *Központi statisztikai hivatal*. [cit. 2019-07-18]. Dostupné online: <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/pdf/termekenysege15.pdf>.

Graf č. 3: Vývoj vekového zloženia populácie žien v reprodukčnom veku v Maďarsku od roku 1970 do 2016

Zdroj: A TERMÉKENYSÉGI FOLYAMATOK HAZAI JELLEMZŐI, 1970–2015. [online]. In *Központi statisztikai hivatal*. [cit. 2019-07-18]. Dostupné online: <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/pdf/termekenysege15.pdf>.

V dôsledku zmien vekového zloženia obyvateľstva sa počet detí vo veku od 0-14 znížil v porovnaní s rokom 1981 o 40%, kým počet osôb vo veku od 15-39 klesol o 17%. Veľkosť populácie v strednom veku nezaznamenala významnejšie zmeny, avšak počet starších ľudí od roku 1981 narástol

o 30%. Podľa prognóz je priemer 90 000 ročne narodených detí možné udržať len zvyšujúcou sa ochotou žien a rodín mať dieťa a založiť si rodinu. V dlhodobom horizonte je však ďalší pokles populácie viac než pravdepodobný.³ Od roku 1990 nastal pokles počtu uzavretých manželstiev a v praxi manželstvo nie je podmienkou pre počatie dieťaťa. Od roku 2012 sa väčšina prvorodených detí narodilo mimo manželstva, čo dokazuje predovšetkým rok 2015, v ktorom sa až 48% všetkých detí narodilo mimo manželského zväzku.

Rozhodnutie založiť si rodinu a celková stabilita a fungovanie rodiny vo veľkej miere závisí aj od individuálnych hodnôt jednotlivcov a nadobúdania vzdelania. Priemerný vek prvorodičiek od roku 2013 je 28,3 roka, čo je posun o 8 rokov od začiatku 90. rokov 20. storočia.

³ MONOSTORI, J. – ÓRI, P. – SPÉDER, Z. *Demográfiai portré 2015*. KSH NKI, Budapest: 41–56.

2. Rodinná politika v Maďarsku od roku 2010

S ohľadom na demografické výzvy začala vláda Viktora Orbána od roku 2010 komplexnejšie pristupovať k systému podpory rodín. V zásade však rodinná politika nadväzuje na všeobecný systém nástrojov podpory rodinnej politiky, ktorá sa skladá zo štyroch pilierov:

1. *rodinné prídavky a prídavky na výchovu detí,*
2. *príspevky na starostlivosť o deti,*
3. *daňové zvýhodnenia pre rodiny,*
4. *dotácie na bývanie a založenie domácnosti.*

Základom rodinnej politiky posledných maďarských vlád je téza, že najlepším prostredím pre vývoj dieťaťa je vlastná rodina. Preambula zákona o ochrane rodín uvádza: „*Rodina je najdôležitejší zdroj ľudského kapitálu. Rodina ako základná jednotka spoločnosti je zárukou prežitia národa a prirodzeným priestorom osobného rozvoja každého jednotlivca.*“⁴

Sféru cieľov prijatých noriem možno chápať ako všetko to, čo určuje, kam sa bude sociálna politika uberať, aké zásady sa budú rešpektovať a aké nástroje a mechanizmy sa budú pritom používať v rámci rozhodovania. Na makroúrovni sú tieto ciele formulované v ústave, príslušných zákonoch, programových vyhláseniach vlády a v koncepciách prijatých na úrovni vlády a parlamentu. Vo všeobecnosti možno základné strategické ciele vládnych politik na zmiernenie nepriaznivých demografických ukazovateľov definovať v nasledovných bodoch:

- *podpora rozhodnutia založiť si rodinu,*
- *zlepšenie vnútornej stability rodín,*
- *zníženie príjmovej nerovnosti rodín,*
- *zvýšenie sociálnej stability rodín,*
- *podpora rodín pri zakladaní domácnosti.*

Právny rámec pre rodinnú politiku predstavujú nasledovné zákony:

- Ústava – definuje rodinu ako základnú hodnotu a základ prežitia národa, definuje manželstvo ako zväzok medzi mužom a ženou, pričom rodinné vzťahy majú byť založené v rámci manželského zväzku a vzťahu medzi rodičmi a deťmi.
- Zákon č. CCXI z roku 2011 o ochrane rodiny – definuje základné princípy manželstva a vzťahov v rámci rodiny. Význam uvedeného zákona vyzdvihuje aj skutočnosť, že na jeho zmenu je potrebný súhlas 2/3 väčšiny prítomných poslancov („*sarkalatos torvény*“)
- Zákon č. V z roku 2013 Občiansky zákonník – rodinný zákon § 4:5 - § 4:244 – základným princípom zákona je ochrana záujmu dieťaťa a jeho právo byť vychovávané v rodine.
- Zákon č. LXXXIV z roku 1998 o podpore rodiny – zákon vytvára základný rámec nástrojov rodinnej politiky, ktoré sledujú zlepšovanie životných podmienok rodín s cieľom postupného zvyšovania populácie Maďarska v rámci populačnej politiky.

⁴ Zákon č. CCXI z roku 2011 o ochrane rodiny. [online]. [cit. 2019-07-25]. Dostupné na: <http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=143096.245265>.

Medzi významnú súčasť nástrojov rodinných politík v Maďarsku možno taktiež zaradiť národné programy.

Vláda Viktora Orbána po víťazstve v parlamentných voľbách v apríli 2010 predstavil tzv. *Program národnej spolupráce*, ktorý okrem iného zdôrazňuje „sociálnu bezpečnosť“ ako základ rozvoja ľudského kapitálu. Cieľom Programu národnej bezpečnosti je položiť základy nového systému sociálnej bezpečnosti a s ním súvisiacej rodinnej politiky, ktorá má vychádzať zo zásluhového modelu: „V rámci našej rodinnej politiky sa budeme snažiť uznať predovšetkým tie rodiny, ktoré nielen svojou prácou, ale aj starostlivosťou o deti prispievajú k udržateľnosti hospodárstva.“⁵

V roku 2012 predstavila vláda *Program rodiny a domova*, ktorý sa skladá zo štyroch základných pilierov:

a) založenie domácnosti

b) devízové pôžičky

c) znižovanie pravidelných mesačných nákladov na bývanie

d) údržba domácnosti.⁶

Národný reformný program z roku 2014 rozšíril pro-rodinnú orientáciu politiky. Vláda predstavila zľavu z príspevkov (tzv. „járulékkedvezmény“) a rozšírila nástroje v rámci príspevkov na starostlivosť o dieťa (príspevok na starostlivosť o dieťa pre študujúce matky, program na ochranu pracovných miest).⁷

V roku 2015 sa rozšíril okruh osôb oprávnených na uplatnenie daňového bonusu pre rodiny a po prvýkrát bola predstavená štátna finančná pomoc na založenie domácnosti (*Családi otthonteremtési kedvezmény - CSOK*). Od roku 2016 sa CSOK pre manželské páry s tromi deťmi navýšila o štvornásobok pri kúpe novej nehnuteľnosti. Daň z novej nehnuteľnosti klesla z pôvodných 27% na 5%.

V roku 2018 začala vláda implementovať svoj nový akčný plán, ktorého cieľom je podpora založenia rodiny (*Gyermekvállalást ösztönző akcióterv*). K základným prvkom akčného plánu patrí:

- ďalšie navýšenie daňového bonusu pre rodiny,
- príspevok na starostlivosť o dieťa pre študujúce matky bol rozšírený aj na deti do dvoch rokov,
- zníženie byrokratickej záťaže pri žiadaní štátnej finančnej pomoci na založenie domácnosti,
- predstavenie nástrojov rodinnej politiky pre rodiny žijúce mimo územia Maďarska,
- predstavenie programu rozšírenia služieb jasli,
- pridelenie finančných zdrojov na rozšírenie služieb umelého oplodnenia,
- rozšírenie okruhu oprávnených osôb na bezplatné stravovanie v školských zariadeniach.

Od 1. júla 2019 začal platiť Akčný plán na ochranu rodiny („*Családvédelmi Akcióterv*“), ktorý zaviedol nasledovné prvky:

- predstavenie mladomanželskej pôžičky,

⁵ A NEMZETI EGYÜTTMŰKÖDÉS PROGRAMJA. [online]. [cit. 2019-07-28]. Dostupné na: <<https://www.parlament.hu/irom39/00047/00047.pdf>>.

⁶ CSALÁD ÉS OTTHON. [online]. [cit. 2019-07-28]. Dostupné na: <https://www.kormany.hu/download/9/fb/20000/csaladesotthon.pdf>

⁷ MAGYARORSZÁG 2014. ÉVI NEMZETI REFORM PROGRAMJA. [online]. apríl 2014. [cit. 2019-07-28]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/nrp2014_hungary_hu_0.pdf

- rozšírenie štátnej finančnej pomoci na založenie domácnosti, pričom financie možno použiť aj na kúpu novej nehnuteľnosti,
- po narodení druhého dieťaťa štát prispeje rodinám, ktoré splácajú hypotekárny úver 1 mil. HUF (3 055,95 EUR)⁸ na jej splatenie, 4 mil. HUF (12 223,82 EUR) pri narodení druhého dieťaťa a ďalší milión pri ďalších narodených deťoch,
- oslobodenie od platenia dane z príjmov pre matky, ktoré vychovali aspoň 4 deti,
- predstavenie príspevku na domácu starostlivosť o dieťa pre starých rodičov.⁹

2.1. Inštitucionálne zabezpečenie a koordinácia rodinnej politiky

Štát a jeho orgány zohrávajú rozhodujúcu úlohu pri formovaní rodinnej politiky a podieľajú sa na jej tvorbe a uplatňovaní. V systéme orgánov zodpovedných za tvorbu a koordináciu rodinnej politiky je na prvom mieste Národné zhromaždenie a vláda Maďarskej republiky.

Čo sa týka koordinácie tvorby rodinnej politiky a jeho inštitucionálneho zabezpečenia, na úrovni exekutívy v roku 2010 došlo k zásadným zmenám. Ministerstvo zdravotníctva, Ministerstvo sociálnych vecí a práce a oddelenie pre šport Ministerstva miestnej samosprávy sa zlúčilo vznikom Ministerstva ľudských zdrojov, pričom rodinná politika spadá pod štátneho tajomníka pre rodinu a mládež. Túto funkciu zastáva od roku 2014 Katalin Novák. Minister ľudských zdrojov zároveň priamo riadi Generálne riaditeľstvo pre sociálnu ochranu detí a mládeže, ktoré je zodpovedné za koordináciu špecializovaných služieb sociálnej ochrany detí a mládeže.¹⁰

V júni 2019 predložil Národnému zhromaždeniu Mihály Varga, minister financií Maďarska, návrh štátneho rozpočtu za rok 2020, z ktorého je na financovanie nástrojov rodinnej politiky vyčlenených 2228 mld. HUF (takmer 7 mld. EUR), čo predstavuje nárast rozpočtu na túto kapitolu vo výške 224 mld. HUF (približne 679 mil. EUR) v porovnaní s predchádzajúcim rokom.¹¹

⁸ Konverzia vykonaná na základe kurzu Národnej banky Slovenska platného k 30.7.2019.

⁹ <http://csalad.hu/csaladvedelmiakcioterv/hirek>

¹⁰ CSALÁD- ÉS IFJÚSÁGÜGYÉRT FELELŐS ÁLLAMTITKÁRSÁG. [online]. [cit. 2019-07-21]. Dostupné na: <https://www.kormany.hu/hu/emberi-eroforrasok-miniszteriuma/csalad-es-ifjusagugyert-felelos-allamtitkarsag>

¹¹ VARGA MIHÁLY: A 2020-AS KÖLTSÉGVETÉS A CSALÁDOK TÁMOGATÁSÁNAK KÖLTSÉGVETÉSE. In Magyar Nemzet. [online]. [cit. 2019-07-28]. Dostupné na: <https://magyarnemzet.hu/gazdasag/varga-mihaly-a-2020-as-koltsegvetes-a-csaladok-tamogatasanak-koltsegvetese-6993491/>.

3. Jednotlivé prvky a nástroje rodinnej politiky v Maďarsku

V ďalších častiach práce podrobne predstavíme jednotlivé piliere štátnej rodinnej politiky v Maďarsku, ktoré sú aktuálne k roku 2019.

3.1. Rodinné prídavky a prídavky na výchovu detí

3.1.1. Prídavok na dieťa (Családi pótlék)

Rodinné prídavky predstavujú najrozšírenejšiu finančnú podporu rodín s deťmi, ktorými štát prispieva na náklady spojené s výchovou a vzdelávaním dieťaťa. Prináležia dieťaťu do konca povinnej školskej dochádzky, najneskôr však do skončenia stredoškolského vzdelania, resp. do 20. roku života. Vypláca sa v závislosti od počtu detí v rodine, typu domácnosti a zdravotného stavu dieťaťa.¹²

Tabuľka č. 1: Výška prídavku na dieťa v závislosti od typu domácnosti a počtu vychovávaných detí.

Typ domácnosti a počet detí	Výška prídavku
Manželský pár s jedným dieťaťom ¹³	12.000 HUF (36,67 EUR)
Rodič s jedným dieťaťom	13.700 HUF (41,87 EUR)
Manželský pár s dvoma deťmi	13.300 HUF na každé dieťa (40,64 EUR)
Rodič s dvoma deťmi	14.800 HUF na každé dieťa (45,23 EUR)
Manželský pár s tromi a viac deťmi	16.000 HUF na každé dieťa (48,9 EUR)
Rodič s tromi a viac deťmi	17.000 HUF na každé dieťa (51,95 EUR)
Manželský pár s trvale chorým, resp. zdravotne postihnutým dieťaťom	23.300 HUF na každé dieťa (71,2 EUR)
Rodič s trvale chorým, resp. zdravotne postihnutým dieťaťom	25.900 HUF na každé dieťa (79,15 EUR)

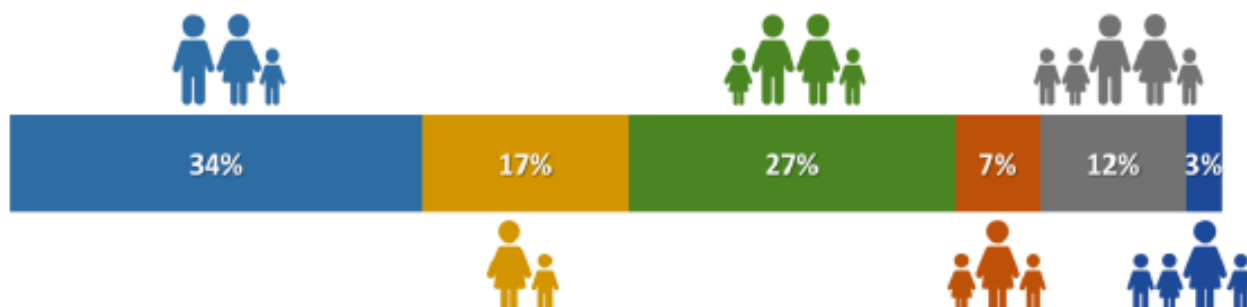
Zdroj: Családi pótlék összege, igénylése és utalása 2019-ben <https://zsebretegy.hu/allami-tamogatások/csaladi-potlek-osszege-igenylese-es-utalasa/>

¹² CSALÁDI PÓTLÉK - NEVELÉSI ELLÁTÁS, ISKOLÁZTATÁSI TÁMOGATÁS. In Magyar államkincstár. [online]. [cit. 2019-07-19]. Dostupné na:

<https://cst.tcs.allamkincstar.gov.hu/ell%C3%A1t%C3%A1sok/csal%C3%A1dip%C3%B3tl%C3%A9k.html>

¹³ Rodiny s jedným dieťaťom boli v roku 2015 najrozšírenejším odoberateľom prídavkov na dieťa.

Obrázok č. 1¹⁴: Pomer odoberateľov rodinných prídavkov podľa veľkosti rodiny a typu domácnosti v roku 2015.

3.1.2. Podpora pri výchove detí (Gyermeknevelési támogatás (GYET))

Na danú podporu má nárok rodič vychovávajúci najmenej tri maloleté deti, pričom najmladšie dieťa má minimálne tri roky a obdobie poberania dávky končí dosiahnutím 8. roku života najmladšieho dieťaťa. Počas poberania tohto typu dávky môže rodič pracovať na polovičný úväzok maximálne 30 hodín za týždeň, prípadne i na celý úväzok, pokiaľ pracuje z domu. Mesačná výška príspevku bez ohľadu na počet detí v domácnosti predstavuje 28.500 HUF (87,09 EUR). Z tejto sumy sa platí poisťné na dôchodkové sporenie vo výške 10%.¹⁵

3.1.3. Platená dovolenka pre rodičov s deťmi (Gyermek után járó pótszabadság)

Prináleží obom rodičom od narodenia dieťaťa až do 16 roku života dieťaťa. V prípade jedného dieťaťa majú rodičia nárok na 2 dni plateného voľna, pri 2 deťoch na 4 dni, v prípade 3 a viac detí majú nárok na 7 dni plateného voľna. Rodičia dieťaťa s postihnutím majú nárok o 2 dni viac platenej dovolenky.¹⁶

3.1.4. Prídavok na starostlivosť o choré dieťa (Gyermekápolási táppénz)

Na tento typ dávok má oprávnenie každý rodič, ktorý dohliada na choré dieťa (do 12 rokov) doma, resp. v nemocnici. Dĺžka vyplácania prídavku závisí od veku chorého dieťaťa a od toho, či ho vychováva len jeden rodič. Výška prídavku na jeden deň nesmie presiahnuť 9.933 HUF (30,35 EUR).¹⁷

¹⁴ MÁTÉ, O. Gyermekvállalás. Képviseleti Információs Szolgálat. [online]. [cit. 2019-07-12]. Dostupné na: https://www.parlament.hu/documents/10181/1479843/Infojegyzet_2018_12_gyermekvallalas.pdf/8ecc1529-515b-cabe-a769-7f46b7e20c5e

¹⁵ DUDÁS, Á. Gyermeknevelési támogatás (GYET). In család.hu. [online] 1.5.2019. [cit. 2019-07-19]. Dostupné na: <http://csalad.hu/cikk/gyermeknevelési-tamogatas-gyet>

¹⁶ DUDÁS, Á. Gyermek után járó szabadság. In család.hu. [online] 13.4.2019. [cit. 2019-07-20]. Dostupné na: <http://csalad.hu/cikk/gyermek-utan-jaro-szabadsag>

¹⁷ DUDÁS, Á. Gyermekápolási táppénz. In család.hu. [online] 13.4.2019. [cit. 2019-07-20]. Dostupné na: <http://csalad.hu/cikk/gyermekapolasi-tappenz>

Tabuľka č. 2: Počet dní, počas ktorých má rodič nárok na prídavok na starostlivosť o choré dieťa

Vek dieťaťa	Úplná rodina	Neúplná rodina
<1	Bez obmedzenia	Bez obmedzenia
1-3	84 dní	Neuvedené
3-6	42 dní	84 dní
6-12	14 dní	28 dní

3.1.5. Prídavok na starostlivosť o ťažko choré a postihnuté dieťa (Gyermekek Otthongondozási díja (GYOD))

Majú naň nárok rodičia bez ohľadu na vek dieťaťa, o ktoré sa z dôvodu o postihnutia, resp. dlhodobej choroby stará rodič doma. Výška prídavku predstavuje 100.000 HUF (305,6 EUR) za mesiac. Z tejto sumy sa platí poisťné na dôchodkové sporenie vo výške 10%.¹⁸

3.1.6. Štátna podpora pri kúpe auta pre rodiny s viacerými deťmi (Nagycsaládosok Autóvásárlási Támogatása)

Od 1. júla 2019 do 31. decembra 2022 majú rodiny s tromi a viacerými deťmi, po ktorých poberajú rodinný prídavok, nárok na kúpu 7-miestneho auta so štátnou podporou vo výške 2,5 mil. HUF (7 639,89 EUR).¹⁹

3.1.7. Pravidelná dávka pre dieťa z nízko príjmovej rodiny (Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény (RGYK))

Poskytuje sa vo forme peňažných alebo vecných dávok na základe príjmovej situácie rodiny. Nárok na poberanie majú rodiny, v ktorých výška mesačného príjmu jednej osoby nepresahuje 140% minimálnej výšky starobného dôchodku (v roku 2019 túto sumu predstavuje 41.325 HUF, v prepočte 126,29 EUR) a rodič, resp. zákonný zástupca vychováva dieťa osamote, ak je dieťa postihnuté alebo trvalo a dlhodobo choré. Nárok majú aj tie rodiny, v ktorých výška mesačného príjmu jednej osoby nepresahuje 130% minimálnej výšky starobného dôchodku a hodnota majetku nepresahuje zákonom určenú hodnotu. Dávky môžu mať aj formu poukazov (tzv. „Erzsébet utalvány“), bezplatných učebníc, bezplatného stravovania v školách, atď.²⁰

3.1.8. Ostatné prídavky

- od roku 2012 poskytuje štát učebnice zadarmo pre školákov v 1. a 2. ročníku základnej školy,
- od roku 2018 hradí štát prvú jazykovú skúšku pre každého do 35 rokov,
- od roku 2018 hradí štát náklady na autoškolu pre osoby mladšie ako 20 rokov, ktorí úspešne ukončili skúšku,

¹⁸DUDÁS, Á. Gyermek Otthongondozási Díja (GYOD). In család.hu. [online] 13.4.2019. [cit. 2019-07-22]. Dostupné na: <http://csalad.hu/cikk/gyermek-otthongondozasi-dija-gyod>.

¹⁹DUDÁS, Á. Nagycsaládosok Autóvásárlási Támogatásának részletei. In család.hu. [online] 13.7.2019. [cit. 2019-07-29]. Dostupné na: <<http://csalad.hu/cikk/nagycsaladosok-autovasarlasi-tamogatasa>>.

²⁰DUDÁS, Á. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény. In család.hu. [online] 13.4.2019. [cit. 2019-07-29]. Dostupné na: <http://csalad.hu/cikk/rendszeres-gyermekvedelmi-kedvezmeny>.

- bezplatné stravovanie v jasliach, škôlkach a školách pre rodiny s tromi a viac deťmi, pre postihnuté alebo trvalo a dlhodobo choré deti a deti z nízkoprijmových rodín,

- od roku 2016 poskytuje štát počas školských prázdnin bezplatné stravovanie v školských stravovacích zariadeniach pre znevýhodnené deti.

3.2. Príspevky na starostlivosť o deti

3.2.1. Príspevok pri narodení dieťaťa (Anyasági támogatás)

Ide o jednorazový príspevok, ktorý prináleží každej žene, ktorá porodí dieťa. Podmienkou pre vyplatenie tejto čiastky sú aspoň štyri lekárske prehliadky počas tehotenstva, eventuálne aspoň jedna v prípade predčasného pôrodu. Výška príspevku je 64.125 HUF (195,96 EUR) na jedno dieťa, v prípade dvojčiek 85.500 HUF (261,28 EUR) na každé narodené dieťa.²¹

3.2.2. Rodičovská dovolenka (Gyermek után járó szabadság)

Päť dní platenej dovolenky prináleží otcom po narodení dieťaťa, v prípade dvojčiek je to 7 dní do druhého mesiaca po narodení dieťaťa.²²

3.2.3. Príspevok pri narodení dieťaťa pre matky žijúce mimo územia Maďarska (Köldökösinór program)

Jednorazový príspevok vo výške 64.125 HUF (195,96 EUR), určený pre matku alebo zákonného zástupcu dieťaťa žijúcich mimo Maďarska, resp. občanov Slovenska a Ukrajiny vlastniacich preukaz občana s maďarskou národnosťou (tzv. „Magyarigazolvány“).²³ Nárok na príspevok má len jedna oprávnená osoba.

3.2.4. Materský príspevok (Csecsemőgondozási díj (CSED))

Nárok na príspevok má matka, ktorá pred narodením dieťaťa bola v posledných dvoch rokoch povinne poistená aspoň 365 dní. Príspevok vo výške 70% priemernej hrubej dennej mzdy prináleží matke počas trvania materskej dovolenky po dobu 24 týždňov (168 dní).²⁴

3.2.5. Príspevok na starostlivosť o dieťa (Gyermekgondozási díj (GYED))

Nárok na príspevok má rodič, ktorý bol v predchádzajúcich dvoch rokoch poistený aspoň 365 dní. Vypláca sa najskôr po ukončení materskej dovolenky (168 dní po narodení dieťaťa) až do dosiahnutí 2 roku života dieťaťa. Výška príspevku predstavuje 70% priemernej hrubej dennej mzdy.

²¹ DUDÁS, Á. Anyasági támogatás. In család.hu. [online] 13.4.2019. [cit. 2019-07-22]. Dostupné na: <http://csalad.hu/cikk/anyasagi-tamogatasa>

²² DUDÁS, Á. Gyermek után járó szabadság. In család.hu. [online] 13.4.2019. [cit. 2019-07-22]. Dostupné na: <http://csalad.hu/cikk/gyermek-utan-jaro-szabadsag>

²³ DUDÁS, Á. Köldökösinór Program - külhoni magyar családok támogatása. In család.hu. [online] 1.5.2019. [cit. 2019-07-22]. Dostupné na: <http://csalad.hu/cikk/koldokzosinor-program-kulhoni-magyar-csaladok-tamogatasa>

²⁴ DUDÁS, Á. Csecsemőgondozási díj (CSED). In család.hu. [online] 28.6.2019. [cit. 2019-07-18]. Dostupné na <http://csalad.hu/cikk/csecsemogondozasi-dij-csed>

Počas poberania príspevku na starostlivosť o dieťa môže oprávnená osoba vykonávať zárobkovú činnosť.²⁵

3.2.6. Príspevok na starostlivosť o dieťa pre študujúce matky (Diplomás GYED)

Od roku 2014 má nárok na príspevok na starostlivosť o dieťa aj matka študujúca na univerzite. Na bakalárskom stupni štúdia má matka nárok na mesačný príspevok vo výške 104.000 HUF (317,82 EUR), na magisterskom stupni 137.000 HUF (418,67 EUR) až do dosiahnutia 2. roku života dieťaťa.²⁶

3.2.7. Príspevok na domácu starostlivosť o dieťa (Gyermekgondozási segély (GYES))

Ide o príspevok, ktorým štát prispieva oprávnenej osobe na zabezpečenie starostlivosti o dieťa do troch rokov vo výške 28.500 HUF (85 EUR) na mesiac. Z tejto sumy sa platí poisťné na dôchodkové sporenie vo výške 10%. Rodič môže vykonávať zárobkovú činnosť počas poberania príspevku 6 mesiacov od narodenia dieťaťa.²⁷

3.2.8. GYED extra

Od roku 2014 pri narodení druhého dieťaťa môže rodič poberať GYED aj na staršie dieťa.

3.2.9. Príspevok na domácu starostlivosť o dieťa pre starých rodičov (Nagyszülői GYED)

Od 1. januára 2020 majú nárok na príspevok na domácu starostlivosť o dieťa aj starí rodičia, ktorí nepoberajú dôchodok, starajú sa o dieťa počas dňa, kým obaja rodičia dieťaťa pracujú. Kým starí rodičia poberajú GYED, rodič dieťaťa sa nemôže uchádzať o tento príspevok.²⁸

3.3 Daňové zvýhodnenia pre rodiny

3.3.1. Daňový bonus pre rodiny (Családi adókedvezmény)

Predstavuje daňové zvýhodnenie na vyživované dieťa daňovníka, ktorý má v zdaňovacom období zdaniteľný príjem. Nárok na uplatnenie daňového bonusu začína uplynutím 90. dňa tehotenstva.

Výška uplatniteľného bonusu za rok 2019:

1 vyživované dieťa – 66.670 HUF (203,74 EUR)

2 vyživované deti – 133.330 HUF (407,45 EUR)

3 a viac vyživovaných detí – 220.000 HUF (672,31 EUR)

²⁵ DUDÁS, Á. Gyermekgondozási díj (GYED). In család.hu. [online] 1.5.2019. [cit. 2019-07-18]. Dostupné na: <http://csalad.hu/cikk/gyermekgondozasi-dij-ismertebb-neven-gyed>

²⁶ DUDÁS, Á. Diplomás GYED. In család.hu. [online] 1.5.2019. [cit. 2019-07-18]. Dostupné na: <http://csalad.hu/cikk/diplomas-gyed>

²⁷ DUDÁS, Á. Gyermekgondozást segítő ellátás (GYES). In család.hu. [online] 13.4.2019. [cit. 2019-07-25]. Dostupné na: <http://csalad.hu/cikk/gyes-gyermekgondozast-segito-ellatas>

²⁸ DUDÁS, Á. Nagyszülői GYED. In család.hu. [online] 28.6.2019. [cit. 2019-07-25]. Dostupné na: <http://csalad.hu/cikk/nagyszuloi-gyed>

Úspory z dane z príjmu fyzických osôb za rok 2019:

- 1 vyživované dieťa – 10.000 HUF za mesiac (30,56 EUR)
- 2 vyživované deti – 15.000 HUF na každé dieťa za mesiac (45,84 EUR)
- 3 vyživované deti – 33.000 HUF na každé dieťa za mesiac (100,85 EUR)²⁹

3.3.2. Zľava z poistného (Járukkedvezmény)

Predmetná výhoda uplatniteľná pre osoby, ktoré majú nízky príjem a viac detí z dôvodu, že daná osoba poberá viac rodinných príspevkov ako si vie uplatniť v rámci dane z príjmu fyzických osôb.

3.3.3. Oslobodenie od dane z príjmov fyzických osôb (Személyi jövedelemadó-mentesség)

Matky ktoré vychovali aspoň 4 deti majú od 1. januára 2020 nárok na oslobodenie od dane z príjmov fyzických osôb.³⁰

3.3.4. Opatrenia na ochranu pracovného miesta (Munkahelyvédelmi akció)

Od roku 2014 získali zamestnávateľia zľavy pri odvádzaní odvodov („szociális hozzájárulási adó“) a príspevkov na vzdelávanie „szakképzési hozzájárulás“) po matkách poberavších GYES, GYED a GYET nastupujúcich do práce po materskej dovolenke. Po dobu 2 rokov pri jednom alebo 2 vyživovaných deťoch je zamestnávateľ plne oslobodený od odvádzania uvedených daní z hrubej mzdy matky v maximálnej výške do 100.000 HUF (305,6 EUR), čo predstavuje zľavu približne 28,5%. V treťom roku od nástupu matky získava zamestnávateľ na tú istú matku zľavu 14,5%. Pri troch a viac deťoch je zamestnávateľ plne oslobodený od platenia odvodov po dobu troch rokov, vo štvrtom a piatom roku od nástupu matky získava zamestnávateľ na tú istú matku zľavu 14,5%.³¹

3.3.5. Daňový bonus pre mladomanželov (Első házások adókedvezménye)

Od 1. januára 2015 novomanželia, resp. manželia, z ktorých aspoň jedna osoba uzatvára manželstvo po prvýkrát majú nárok na daňový zľavu po dobu 24 mesiacov od uzavretia manželstva. Výška zľavy je 5.000 HUF/mesiac (15,28 EUR).³²

3.3.6. Oslobodenie od dane z dedičstva (Illetékmentes öröklés)

Ak je dedičom rodič alebo dieťa, pri dedení nehnuteľnosti v hodnote do 20 mil. HUF (61 119,09 EUR) zaniká oprávneným osobám povinnosť zaplatiť daň z dedičstva.

²⁹Výšku uplatniteľného daňového bonusu možno vypočítať cez online kalkulačku, ktorá je dostupná na https://nav.gov.hu/nav/szolgaltatasok/kalkulatorok/csaladi_kedvezmeny_kalk http://nav.gov.hu/nav/szolgaltatasok/kalkulatorok/csaladi_kedvezmeny_kalk.

³⁰DUDÁS, Á. Személyi jövedelemadó-mentesség. In család.hu. [online] 28.6.2019. [cit. 2019-07-25]. Dostupné na: <http://csalad.hu/cikk/szemelyi-jovedelemado-mentesség>

³¹DUDÁS, Á. Munkahelyvédelmi Akció. In család.hu. [online] 12.4.2019. [cit. 2019-07-25]. Dostupné na: <http://csalad.hu/cikk/munkahelyvedelmi-akcio>

³²DUDÁS, Á. Első házások kedvezménye. In család.hu. [online] 27.6.2019. [cit. 2019-07-25]. Dostupné na: <http://csalad.hu/cikk/első-hazasok-kedvezmenye>

3.4. Dotácie na bývanie a založenie domácnosti

3.4.1. Štátna finančná pomoc na založenie domácnosti (Családi otthonteremtési kedvezmény (CSOK))

CSOK predstavuje nenávratnú štátnu podporu pri kúpe a výstavbe novej nehnuteľnosti, resp. kúpe a renovácii už existujúcej nehnuteľnosti.³³

Podmienky poskytnutia finančnej pomoci sú nasledovné:

Počet detí do 25 rokov	Kúpa/výstavba novej nehnuteľnosti		Kúpa/renovácia použitej nehnuteľnosti	
	Minimálna veľkosť byt/dom	Výška finančnej pomoci	Minimálna veľkosť	Výška finančnej pomoci
1	40/70 m	600.000 HUF (1 833,57 EUR)	40 m	600.000 HUF (1 833,57 EUR)
2	50/80 m	2.600.000 HUF (7 945,48 EUR)	50 m	1.430.000 HUF (4 370,01 EUR)
3	60/90 m	10.000.000 HUF (30 559,55 EUR)	60 m	2.200.000 HUF (6 723,1 EUR)
4+			70 m	2.750.000 HUF (8 403,87 EUR)

3.4.2. Štátna finančná pomoc na založenie domácnosti v menších obciach (Falusi Családi otthonteremtési kedvezmény (Falusi CSOK))

V rámci rozvoja vidieka majú rodiny od roku 2019 do 2022 možnosť požiadať o nenávratnú finančnú pomoc v obciach pod 5000 obyvateľov. Cieľom tohto typu finančnej pomoci je nabádať rodiny ku kúpe nehnuteľností v menších usadlostiach a k renovácii takých, ktoré vo svojom pôvodnom stave nie sú vhodné na bývanie (bez kanalizácie, pitnej vody, pripojenia na plyn, elektrinu, a pod.).³⁴

3.4.3. Mladomanželská pôžička (Babaváró támogatás)

Od 1. júla 2019 majú mladomanželia (explicitne sa však vyžaduje vek manželky od 18 do 40 rokov) nárok na úver do 10 mil. HUF (30 559,55 EUR) pri mesačnej splátke do 50.000 HUF (152,8 EUR) so splatnosťou 20 rokov bez úrokov. Po narodení prvého dieťaťa do piatich rokov od poskytnutia úveru je manželskému páru poskytnutý odklad v splácaní úveru po dobu troch rokov, po druhom

³³ DUDÁS, Á. Mindent a CSOK-ról. In család.hu. [online] 22.7.2019. [cit. 2019-07-28]. Dostupné na: <http://csalad.hu/cikk/csok>

³⁴ DUDÁS, Á. Mindent a falusi CSOK-ról. In család.hu. [online] 30.7.2019. [cit. 2019-07-28]. Dostupné na: <http://csalad.hu/cikk/mindent-a-falusi-csok-rol>

dieťati ďalšie tri roky, pričom zaniká potreba splatiť 30% zo zvyšku úveru, pri treťom dieťati zaniká povinnosť splatiť celý zvyšok úveru. Ak je manželka v dobe požiadania poskytnutia úveru už tehotná a do troch rokov od poskytnutia úveru sa im narodí druhé a v priebehu ďalších troch rokov tretie dieťa, manželskému páru zanikne povinnosť splatiť úver v celej svojej výške.³⁵

³⁵ DUDÁS, Á. Babaváró Támogatás részletei. In család.hu. [online] 30.7.2019. [cit. 2019-07-28]. Dostupné na: <http://csalad.hu/cikk/babavaro-tamogatas>.

Zoznam použitých zdrojov

A CSALÁDTÁMOGATÁSOK RENDSZERE MAGYARORSZÁGON. [online]. Állami számvevőszék elemzése. [cit. 2019-07-20]. Dostupné na: <https://asz.hu/storage/files/files/elemzesek/2019/20190618_csaladtamogatások_rendszere.pdf>.

A NEMZETI EGYÜTTMŰKÖDÉS PROGRAMJA. [online]. [cit. 2019-07-28]. Dostupné na: <<https://www.parlament.hu/irom39/00047/00047.pdf>>.

A TERMÉKENYSÉGI FOLYAMATOK HAZAI JELLEMZŐI, 1970–2015. [online]. In *Központi statisztikai hivatal*. [cit. 2019-07-18]. Dostupné online: <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/pdf/termekenysegi15.pdf>.

CSALÁD- ÉS IFJÚSÁGÜGYÉRT FELELŐS ÁLLAMTITKÁRSÁG. [online]. [cit. 2019-07-21]. Dostupné na: <https://www.kormany.hu/hu/emberi-eroforrasok-miniszteriuma/csalad-es-ifjusagugyert-felelos-allamtitkarsag>

CSALÁD ÉS OTTHON. [online]. [cit. 2019-07-28]. Dostupné na: <https://www.kormany.hu/download/9/fb/20000/csaladesotthon.pdf>

CSALÁDI PÓTLÉK - NEVELÉSI ELLÁTÁS, ISKOLÁZTATÁSI TÁMOGATÁS. In *Magyar államkincstár*. [online]. [cit. 2019-07-19]. Dostupné na: <https://cst.tcs.allamkincstar.gov.hu/ell%C3%A1t%C3%A1sok/csal%C3%A1dip%C3%B3tl%C3%A9k.html>

DUDÁS, Á. Anyasági támogatás. In család.hu. [online] 13.4.2019. [cit. 2019-07-22]. Dostupné na: <http://csalad.hu/cikk/anyasagi-tamogatás>

DUDÁS, Á. *Babaváró Támogatás részletei*. In család.hu. [online] 30.7.2019. [cit. 2019-07-28]. Dostupné na: <http://csalad.hu/cikk/babavaro-tamogatás>.

DUDÁS, Á. *Csecsemőgondozási díj (CSED)*. In család.hu. [online] 28.6.2019. [cit. 2019-07-18]. Dostupné na <http://csalad.hu/cikk/csecsemogondozasi-dij-csed>

DUDÁS, Á. *Első házások kedvezménye*. In család.hu. [online] 27.6.2019. [cit. 2019-07-25]. Dostupné na: <http://csalad.hu/cikk/elso-hazasok-kedvezmenye>

DUDÁS, Á. *Gyermek után járó szabadság*. In család.hu. [online] 13.4.2019. [cit. 2019-07-20]. Dostupné na: <http://csalad.hu/cikk/gyermek-utan-jaro-szabadsag>

DUDÁS, Á. *Gyermekápolási táppénz*. In család.hu. [online] 13.4.2019. [cit. 2019-07-20]. Dostupné na: <http://csalad.hu/cikk/gyermekapolasi-tappenz>

DUDÁS, Á. *Gyermekek Otthongondozási Díja (GYOD)*. In család.hu. [online] 13.4.2019. [cit. 2019-07-22]. Dostupné na: <http://csalad.hu/cikk/gyermekek-otthongondozasi-dija-gyod>.

DUDÁS, Á. *Gyermeknevelési támogatás (GYET)*. In család.hu. [online] 1.5.2019. [cit. 2019-07-19]. Dostupné na: <http://csalad.hu/cikk/gyermeknevelesi-tamogatas-gyet>

DUDÁS, Á. *Köldökzsínór Program - külhoni magyar családok támogatása*. In család.hu. [online] 1.5.2019. [cit. 2019-07-22]. Dostupné na: <http://csalad.hu/cikk/koldokzsinor-program-kulhoni-magyar-csaladok-tamogatasa>.

DUDÁS, Á. *Nagycsaladosok Autóvásárlási Támogatásának részletei*. In család.hu. [online] 13.7.2019. [cit. 2019-07-29]. Dostupné na: <http://csalad.hu/cikk/nagycsaladosok-autovasarlasi-tamogatasa>.

DUDÁS, Á. *Mindent a CSOK-ról*. In család.hu. [online] 22.7.2019. [cit. 2019-07-28]. Dostupné na: <http://csalad.hu/cikk/csok>.

DUDÁS, Á. *Mindent a falusi CSOK-ról*. In család.hu. [online] 30.7.2019. [cit. 2019-07-28]. Dostupné na: <http://csalad.hu/cikk/mindent-a-falusi-csok-rol>

DUDÁS, Á. *Munkahelyvédelmi Akció*. In család.hu. [online] 12.4.2019. [cit. 2019-07-25]. Dostupné na: <http://csalad.hu/cikk/munkahelyvedelmi-akcio>

DUDÁS, Á. *Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény*. In család.hu. [online] 13.4.2019. [cit. 2019-07-29]. Dostupné na: <http://csalad.hu/cikk/rendszeres-gyermekvedelmi-kedvezmeny>.

DUDÁS, Á. *Személyi jövedelemadó-mentesség*. In család.hu. [online] 28.6.2019. [cit. 2019-07-25]. Dostupné na: <http://csalad.hu/cikk/szemelyi-jovedelemado-mentesseg>

MÁTÉ, O. *Gyermekvállalás*. Képviseleti Információs Szolgálat. [online]. [cit. 2019-07-12]. Dostupné na:

https://www.parlament.hu/documents/10181/1479843/Infojegyzet_2018_12_gyermekvallalas.pdf/8ec1529-515b-cabe-a769-7f46b7e20c5e

MAGYARORSZÁG 2014. ÉVI NEMZETI REFORM PROGRAMJA. [online].apríl 2014.[cit. 2019-07-28]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/nrp2014_hungary_hu_0.pdf

MONOSTORI, J. – ÓRI, P. – SPÉDER, Z. Demográfiai portré 2015. KSH NKI, Budapest: 41–56.

ZÁKON Č. CCXI Z ROKU 2011 O OCHRANE RODINY. [online]. [cit. 2019-07-25]. Dostupné na: http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=143096.245265.

VARGA MIHÁLY: *A 2020-as költségvetés a családok támogatásának költségvetése*. In Magyar Nemzet. [online].[cit. 2019-07-28]. Dostupné na: <https://magyarnemzet.hu/gazdasag/varga-mihaly-a-2020-as-koltsegvetes-a-csaladok-tamogatasanak-koltsegvetese-6993491/>.